

Samenkomen om de leegte een plaats te geven

Allerheiligen, Ten Bos 2005

DE KERK IS DAAR WAAR MENSEN ZIJN DIE ROUWEN MET ELKAAR ---

(naar A. Bosch / Eert God die onze Vader is)

De kerk is daar waar mensen zijn die geven om elkaar.
Niet in de hoogte is hun God, maar diep in hun bestaan.
De kerk is daar waar mensen zijn die mét Hem durven gaan,
...niet in de hoogte is hun God, maar diep in hun bestaan.
De kerk is daar waar mensen die rouwen met elkaar.
En niemand draagt alleen de pijn, maar ieder wordt bevrijd.
De kerk is daar waar mensen zijn dié Goede Geest gewijd,
... en niemand draagt alleen de pijn, maar ieder wordt bevrijd.
De kerk gedijt waar uitzicht is voor iedereen die lijdt.
Hier krijgt het leven nieuwe zin, verliest de dood zijn macht.
Wij samen gaan de toekomst in en dat is onze kracht.
...hier krijgt het leven nieuwe zin, verliest de dood zijn macht.

WELKOM EN KRUISTEKEN ---

Pr. "Een gelovige gemeenschap begint waar mensen geven om elkaar,
waar mensen kunnen rouwen met elkaar,..." dat hebben we net gezongen.
Laat ons daarom om Gods zegen vragen bij het begin van deze viering,
opdat het waar zou zijn,
dat wij op die manier als Gods Volk onderweg zijn,
op weg naar het Beloofde Land, de droom van hoop en vrede,
samen met God die ons leidt en als een vuur voorop gaat
+ als Vader, Zoon en H. Geest. Amen

(kinderen naar de nevendienst)

Biep Allerheiligen en Allerzielen,
het is de tijd van herdenken, iets meer dan andere dagen.
Enkele foto's en herinneringen, hier vooraan, willen dat ook uitdrukken:
enkele van de allerliefste mensen uit ons leven
zitten vandaag niet meer naast ons,
maar ze hebben toch een centrale plaats, hier vooraan,
in het midden van onze gemeenschap.
En de enkele foto's hier vooraan
zijn eigenlijk maar een klein teken van de zovele anderen
die wij hier vandaag in ons hart hebben meegebracht...

"Samenkomen om de leegte een plaats te geven"

In de werkgroep liturgie, waren we het heel snel eens
dat dit een mooie samenvatting is van wat we hier vandaag komen doen,
in deze liturgie die tegelijk iets van Allerheiligen en Allerzielen heeft.
Die avond hebben we in de werkgroep langer dan gewoonlijk gepraat,
want er waren veel verhalen te vertellen over pijn en verdriet
en hoe we daar proberen mee om te gaan...

"Samenkomen om de leegte een plaats te geven"

zagen we in één beeld samengevat:

"een stoel, een lege stoel"

Luister maar eens naar het volgend getuigenis,
dan snap je wel wat we bedoelden:

Le. 1 Ik ben opgegroeid in een gezin met 4 kinderen.
Mijn 16-jarige zus overleed toe ik pas 15 was.
Immens groot was ons verdriet.
Het was zo vreselijk moeilijk om ons verdriet een plaats te geven,
om te leren omgaan met verdriet en gemis.
We durfden geen steun te zoeken bij elkaar
en konden elkaar ook geen steun geven.
Wanneer je zoveel verdriet hebt,
kan je meestal een ander geen schouder bieden om op te huilen.
Je hebt immers zelf een schouder nodig om op te huilen.

Iedere avond zaten we met zijn zessen rond de ovale tafel.
Nu mijn oudste zus overleden was, hadden we een lege plek aan tafel.
Het was niet aangewezen om haar stoel leeg te laten,
mijn jongste zus schoof dus een stoel dicht naar mijn vader toe.
Toch bleef er een stoel leeg!
We moesten erg wennen aan die lege plek aan tafel.
Mijn moeder vroeg me regelmatig de tafel te dekken
terwijl zij nog in de keuken aan het werk was.
Ik dekte de tafel...
Ik kwam terug in de woonkamer, bekeek de tafel
en moest een vreselijke vaststelling doen.
Ik had de tafel gedekt voor 6 personen in plaats van voor 5!
Ik raakte in paniek.
Niemand mocht merken dat ik zo'n vreselijke fout had begaan,
dit moest ik regelen zonder dat iemand het zou merken.
Ik nam snel het bord en het bestek weg,
stopte alles onder mijn trui en schoof stilletjes naar de keuken
om alles weer op te bergen in de kast.
Mijn moeder was even buiten geweest,
kwam net terug in de keuken en had er geen erg in.
Ik durfde mijn moeder niet in de ogen te kijken.

 WELKOMSTWOORD

Biep Een lege stoel aan tafel,
da's elke dag weer zien dat iemand ontbreekt...
Die leegte hebben we hier, in deze viering,
niet vooraan met een stoel willen tonen,
want die lege stoelen staan in onze gemeenschap van Ten Bos
overal rond in deze ruimte, naast en rondom jou...

Hier vooraan hebben we wel een lege fotolijst gezet,
voor die allerliefste mensen die we missen,
Het is dezelfde leegte,
die tegelijk ook een venster wil zijn naar het eeuwig leven.
Want net die openheid, die leegte
biedt kans tot een nieuw soort ontmoeting,
óver dit leven heen, doorheen de pijn en het verdriet,
Zo kan het lege kader
een venster van hoop en geloof in de verrijzenis worden.

BEDE OM GENADE

Le. 2 Heer,
Op onze levenstocht komen we mensen tegen
die stil langs de kant van de weg zitten.
Ze voelen zich leeg en alleen nu iemand uit hun midden is heengegaan.
Jouw belofte van Eeuwig Leven en onze stille, oprechte aanwezigheid
kunnen bron zijn om op te staan en verder te gaan.

♪ Jouw hand helpt mij op te staan...

Le. 2 Heer,
Zoveel mensen gaan gebukt onder zorgen
en zijn getekend door niet verwerkte kwetsuren van hun ziel.
Ze voelen zich verlaten en vinden zo weinig steun in hun omgeving.
Jouw oneindige Liefde en Barmhartigheid
en onze bewogen luisterbereidheid
zijn mogelijkheden om hun verhaal te vertellen
en thuis te komen bij onszelf en in de wereld.

♪ Jouw hand helpt mij op te staan...

Le. 2 Heer,
We hollen mee met de tijd die alsmaar sneller schijnt te gaan.
Onze agenda en dagen zijn overvol
en toch voelen we ons niet gelukkig,
zien we de diepe zin van het leven soms niet meer.
Jezus voorbeeld om regelmatig de stilte, de leegte op te zoeken
en biddend op zoek te gaan
is ook voor ons een uitnodiging om te herbronnen
en Jouw Stem te horen die ons roept
om mee te bouwen aan Jouw droom.

♪ Jouw hand helpt mij op te staan...

OPENINGSGEBED

Pr. God, Vader-Moeder, voor Jouw aangezicht herinneren wij ons de namen
van zovele mensen die Jouw beeld in ons leven zijn geweest,
die leefden vanuit Jouw geest van bevrijding en verzoening.

Al. Voor Jouw aangezicht herinneren wij ook de naam Jezus
die ons als de grootste van de heiligen is bijgebleven,
die wij onze Heer noemen,
Jouw Zoon en onze Broeder, geworteld in Jouw Geest,
als een boom aan de bron,
als dé Heilige die ons Jouw weg heeft getoond,
de weg doorheen leegte en pijn naar Jouw eeuwigheid.
Amen

LEZING:

Bonhoeffer

Le. 1 Als je van iemand houdt
en je bent van hem of haar gescheiden,
kan niets de leegte van zijn afwezigheid opvullen.
Je moet dat niet proberen,
je moet eenvoudig aanvaarden en volharden.

Dat klinkt hard, maar het is een grote troost,
want zolang die leeg blijft,
blijf je aldoor met elkaar verbonden.

Het is fout te zeggen: God vult die leegte.
Hij vult haar helemaal niet ... integendeel.
Hij houdt die leegte leeg en helpt ons zo
de vroegere gemeenschap met elkaar bewaren,
zij het dan ook in pijn.

Hoe mooier en rijker de herinneringen,
des te moeilijker de scheiding.
Maar dankbaarheid verandert de pijn
van de herinnering in stille vreugde.

De mooie dingen van vroeger zijn geen doorn in het vlees,
maar een kostbaar geschenk dat je meedraagt.

Je moet zorgen dat je niet in je herinneringen blijft graven
en je erin verliest.
Een kostbaar geschenk bekijk je niet aldoor,
maar alleen op bijzondere ogenblikken.
Buiten die ogenblikken is het een verborgen schat,
een veilig bezit.
Dan wordt het verleden een blijvende bron van vreugde en kracht.

ALS GIJ DE WOORDEN LUISTERT

1. Als gij de woorden luistert die hier tot u zijn gezegd,
zullen zij een licht ontsteken, wijzen zij de goede weg
2. Als gij naar de woorden luistert die van mij geschreven staan
zullen zij van vrede spreken die er schuilgaat in mijn naam
3. Als gij naar mijn woorden luistert, ze van harte wilt verstaan
zullen zij de vader tonen, zult gij niet verloren gaan.
4. Als gij naar mijn woorden luistert brengt de dood niet langer vrees,
wordt gij tot Gods zoon herboren, ademt gij zijn levensgeest.

EVANGELIE

Pr. Toen Jezus de menigte om zich heen zag, besteeg Hij de berg.
Hij zette zich neer en zijn leerlingen kwamen bij Hem.
Toen begon Hij te spreken. Hij onderrichtte hen en zei:

Ik sta aan de zijde van de armen;
aan hen behoort het Rijk der Hemelen.
Ik sta aan de zijde van de mensen die verdriet hebben.
Ik zal hen troost geven.
Ik sta aan de zijde van de eenvoudigen.
Zij zijn de erfgenamen van mijn geest.
Ik neem het op voor diegenen die honger en dorsten naar gerechtigheid.
Ik zal ze verzadigen.
Ik juich diegenen toe die leven geven.
Ik zal hen leven geven en wel in overvloed.
Mensen met een puur en zuiver gemoed zijn mensen naar mijn hart.
Zij zullen God zien.
Ik sta aan de zijde van allen die zich inzetten voor vrede.

Zij zijn kinderen van God.
Ik deel in het lot van de mensen die vervolgd worden
omwille van de gerechtigheid.
Ik verzeker jullie: zij krijgen de beste plaatsen in mijn Rijk.
En als iemand vervolgd, belachelijk gemaakt en beschimpt wordt,
of omwille van Mij van allerlei kwaad wordt beschuldigd,
hij mag zich, spijs alles, gelukkig prijzen:
zijn loon zal immers groot zijn bij God, mijn Vader.

HOMILIE

GELOOFSBELIJDENIS

Pr. Wij geloven in een God die zielsveel van ons mensen houdt

Al. Wij geloven in God die we niet kunnen zien
maar die zichtbaar wordt
als we ons liefdevol inzetten voor anderen.

Pr. Wij geloven in God die het lijden en geweld niet verhindert

Al. maar die wil dat wij mensen die lijden ondersteunen,
en dat wij blijvend zouden zoeken
naar vrede en gerechtigheid.

Pr. Wij geloven in God die ruimhartig en mild is
maar streng voor ieder die mensen uitsluit,
wegstoot vanwege uiterlijkheden, afkomst of geslacht.

Al. Wij geloven in God
die ons een eigen verantwoordelijkheid heeft gegeven
en die wil dat wij deze aarde leefbaar maken voor iedereen.
Een God die mensen aanmoedigt om het goede te doen.

Pr. Wij geloven dat vanwege Jezus Christus

Al. Hij heeft ons voorgedaan wat echte liefde is.
Zijn Geest en Zijn persoon leven tot op vandaag verder,
als wij hier samenkomen,
als wij troost zijn voor elkaar,
als wij durven geloven in een betere wereld
en trouw zijn aan Gods droom.
Dan is het leven sterker dan de dood,
veertig-, zestig-, hondervoud.

VOORBEDEN

naar W.R.van der Zee

Le. 2 bidden we voor mensen die moeten leven
met een lege plaats naast hen
door sterven of langdurig fysisch of psychisch lijden,
dat ze in hun omgeving mensen mogen ontmoeten
die hen steunen in woord en daad
zodat ze overeind kunnen blijven
en het Licht van de Verrezenen hun donkere dagen mag verlichten
Laat ons bidden.

- Le. 2 bidden we voor de mensen
die professioneel of als vrijwilliger zich inzetten
om mensen in moeilijke periodes van het leven te begeleiden,
dat ze vol eerbied en respect
geduldig luisteren naar de mens vol pijn en verdriet
zodat deze zich er- en herkent wordt. Laat ons bidden.
- Le. 2 bidden we voor al het zinloos geweld in de wereld
en de ontelbare slachtoffers ervan,
voor hen die omwille van natuurrampen alles verliezen,
hun familie en hun haven en goed,
dat de solidariteit van de medemens
het mogelijk maakt dat ze verder kunnen leven
en er niet alleen oog is voor de materiële nood
maar ook voor de innerlijke verwerking van dit gebeuren. Laat ons bidden.
- Le. 2 bidden we ook voor onszelf
dat we mensen zijn van hoop en geloof
en ons – als alles schijnt tegen te gaan en
onze dromen aan diggelen worden geslagen -
door de liefde van de medemens en onze Hemelse Vader
gedragen weten -
om de strijd moedig te dragen in volle overgave. Laat ons bidden.

 EEN STOEL STAAT VOOR JE KLAAR _____ (mel.: Auld lang Syne)

Waar liefde mensen samenvoegt worden stenen een paleis,
de kille straat een lentetuin, de hel een paradijs.

**Een land van licht en zonneshijn, een haard waar men zich warmt;
een overvolle beker wijn, een mens die je omarmt.**

De deur roept je een welkom toe, een stoel staat voor je klaar;
de tafel is gastvrij gedekt, een heerlijk avondmaal.

 GEBED OVER DE GAVEN _____

- Pr. God, de lege stoel staat voor je klaar, rond deze tafel met brood en wijn.
Want tijdens het Laatste Avondmaal heb Je gezegd,
dat Je ooit terug zou komen in ons leven,
als sterke aanwezigheid temidden van de leegte van dit bestaan,
als de hoop en de belofte op een weerzien in eeuwigheid.
Daarom hebben we weer brood en wijn klaargezet,
het teken van Jouw afscheid én Jouw weerzien,
hier en nu vandaag, en tot in eeuwigheid.

 GEBED ROND DE TAFEL _____

- Pr. Jij, naamloze, niet te benoemen, onuitsprekelijke God:
kracht zonder macht, sprekende stilte,
fluistering van liefde,
onrust in onze vrede
en vrede in onze onrust,
oase en woestijn, vervulling en leegte.
- Al. Jij, vogel die aanvliegt,
even bij ons neerstrijkt en dan weer heenvliegt:
Je laat ons naar Jou gissen,
Jou hier en daar
en nu en dan vermoeden

in sporen van liefde,
in mensen die goed zijn,

Pr. Jij, ongrijpbare, onmisbare God,
steeds op uittocht, ons vooruit
naar nieuwe einders van menswording,
wees zon en horizon voor ons!

Al. 'Ik-zal-er-zijn' is onze kracht,
een naam om mee te leven.
'Ik-zal-er-zijn' is onze kracht,
dé naam om mee te leven.

Pr. Jij, Geest van leven, drijfkracht
tot niets anders dan menselijkheid en ongelogen liefde;
Jij, die waait waar Je wilt,
maar altijd om mensen aan mensen terug te geven
om het minste onder de aandacht te brengen van het meeste,
om het zwakke aan te bevelen bij het sterke,

Al. om als een zwakke bries of stormenderhand
ons te bevrijden
uit onze scenario's van geweld,
uit een cultuur van ieder-voor-zich,
sleur ons met Je mee,
waai ons bijeen tot mensen van vrede,
tot mensen voor mensen.

[rechtstaan]

Pr. Jij, Geest van leven, speurbaar,
tastbaar in wat een mens als Jezus
onder ons heeft voorgeleefd:
die ons voorging in weten van elkaar,
in breken voor elkaar;
die brood en wijn genomen heeft
om zich met zijn vrienden toe te breken
naar een nieuwe wereld,
toen hij, in de nacht

Zo blijf Jij in ons leven aanwezig,
als stem in de leegte, die ons roept
om net als Jezus de weg doorheen het lijden te gaan.

Al. Omwille van hem,
ga verder met ons,
geef ons niet op
en stuw ons in de richting van jouw onvoltooide naam:
'Ik zal er zijn'.

Pr. Zend ons Jouw Geest, omwille van Hem,
Hij heeft het ons beloofd:
als warmte in kille momenten,
als troostende woorden in de ijzige stilte,
als Jouw liefde die ons draagt
in lege en schijnbaar zinloze periodes van ons leven.

Al. Help ons om de leegte van ons bestaan niet zomaar opvullen,
maar ze te dragen en te verdragen,
en vooral elkaar in moeilijke momenten verder te dragen.

- Pr. We bidden vandaag ook heel speciaal voor onze lieve doden,
in stilte, vanuit het diepste van ons hart...
(voldoende stilte laten)
Zorg voor hen, Vader, in afwachting van ons weerzien in Jouw huis.
- Al. Ook voor alle grote en kleine heiligen,
willen vandaag speciaal bidden,
dat ze voor ons een oproep en appél mogen blijven,
een open venster op jouw koninkrijk van vrede.
- Pr. Samen met hen willen we Jou noemen, God,
bij Jouw liefste naam,
de naam die alle mensen, waar ook ter wereld
maakt tot broers en zussen van elkaar: "onze vader"

 ONZE VADER _____

 VREDESWENS _____

- Pr. Laten we elkaar de vrede van God toewensen,
de vrede, die je tranen even droogt,
die zaligheid, die je verdriet heel even draaglijk maakt,
dat warme gevoel,
dat je verbonden maakt met allen die je dierbaar zijn.
En wensen we elkaar ook de vrede van God,
die voor altijd mag blijven
en mag troosten in het donkerste van je dagen.

 COMMUNIELIED: WE ZIEN ELKAAR OOIT WEER... _____ An Irish Blessing

Nu de Weg jou komt groeten
zal de wind weer waaien in je rug.
Laat Gods licht jou dragen
warm als de zon,
als regen die je zachtjes kust.
En we zien elkaar ooit weer,
we zien elkaar ooit weer,
blijf nu maar even in de palm van Gods hand.

 SLOTGEBED _____

- Pr. Het is een mooi gebruik om straks nog even naar het kerkhof te gaan
om even stil te staan en te bidden,
om de leegte te voelen bij het graf van hen die zijn heengegaan.
- Al. Geef dat wij ook even durven stilstaan
bij de leegte en de zin van ons eigen leven en sterven.
Leer ons dat de leegte die wij voelen ook openheid kan worden,
dat het gevoel van verlatenheid
kan groeien tot totaal nieuwe mogelijkheden van ontmoeting.
Zo zullen wij niet hol leven
maar vervuld van Jouw hoop en liefde, als 'heilige' mensen.